

Ольга Сорока
доктор педагогічних наук, професор
професор кафедри соціальної роботи, спеціальної освіти і
менеджменту соціокультурної діяльності
Тернопільський національний педагогічний університет
ім. В. Гнатюка
м. Тернопіль

Юрій Курта
студент спеціальності «Менеджмент соціокультурної діяльності»
Тернопільський національний педагогічний університет
ім. В. Гнатюка
м. Тернопіль

УПРАВЛІНСЬКА КУЛЬТУРА КЕРІВНИКА СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ УСТАНОВИ

У статті розкрито сутність поняття «управлінська культура». Основна увага зосереджена на характеристиках управлінської культури соціокультурної установи.

Ключові слова: культура, управлінська культура, соціокультурна установа, менеджер соціокультурної діяльності.

Зміни, що відбулися останнім часом у соціокультурній сфері України вимагають нових підходів до управління соціокультурними установами. Зокрема, сучасні вимоги до закладів соціокультурної сфери потребують високої професійної компетентності всіх учасників соціокультурного процесу, а особливо це стосується менеджерів соціокультурних установ. Суспільні державні процеси викликали гостру потребу у професійно підготовлених фахівцях, що здатні ефективно працювати в сучасних складних умовах. Процеси демократизації та гуманізації суспільства вимагають розвитку їхньої професійної майстерності, креативності, конкурентоспроможності і підвищують, тим самим, вимоги до рівня управлінської культури керівників соціокультурних установ.

Сьогодні затребуваним є такий управлінець, який володіє комплексом різноманітних методів, технологій, засобів менеджменту, орієнтований на сучасні управлінські пріоритети, здатний до особистісного та професійного розвитку в управлінській діяльності, спроможний швидко реагувати і приймати рішення в доволі складних умовах функціонування соціокультурного простору.

Незважаючи на значну кількість праць, присвячених розвитку управлінської культури менеджерів у філософії, педагогіці, психології, соціології, вона залишається однією із найбільш дискусійних. Учені (О. Єршова [1], О. Крупський, Є. Намлієв [2], Л. Лебедик [4], Г. Попова [7] та ін.) досліджують управлінські характеристики та якості менеджера соціокультурної діяльності.

Термін «управлінська культура керівника» трактується досить широко, а саме, як:

– сукупний показник управлінського досвіду, рівня управлінських знань та почуттів, зразків поведінки та функціонування суб'єктів управління, певна інтегральна характеристика стану управління в Українській державі» [6, с. 27];

– «інтегративна динамічна характеристика менеджера, що виявляється у сукупності цінностей і норм, точок зору та ідей, які формують його усвідомлену конкурентоспроможність» [8, с. 45];

– частина культури управління, що відображає ступінь оволодіння менеджером знаннями, методами і засобами управлінської діяльності та використання їх на практиці у відповідності з рівнем розвитку власної мікрокультури [3, с. 12];

– поєднання професійної та особистої культури, особистісних якостей та вмінь управлінської діяльності, що виявляється через стиль керівництва і спілкування, виконання керівником управлінських функцій, поведінку і вчинки у конкретних ситуаціях [5].

Погоджуємося із Г. Поповою в тому, що управлінська культура є складовою професійної культури менеджера, що виявляється через систему фахових, культуро-орієнтованих знань, умінь, розвинені мотиваційно-ціннісну, інтелектуальну, емоційно-вольову, комунікативну сфери особистості. Водночас, вона набуває характерологічних ознак, властивостей особистісної та професійної культури менеджера, інтегрує їх, враховуючи соціальну спрямованість фахової діяльності [7].

Доволі цікаво і системно представляє зміст «управлінської культури» Р. Манн. По-перше, культура управління має публічний характер і забезпечує інформаційну прозорість управлінських дій, що проявляється в суспільному характері діяльності. По-друге, це соціальне явище з елементами духовної діяльності, продукт інформаційної суспільної діяльності. По-третє, система соціокультурних відносин є таким собі ідеалізованим прообразом соціальної діяльності суспільства, який знаходить практичну реалізацію через різноманітні соціальні інститути. По-четверте,

управлінська культура відображається у зовнішній символіці і забезпечує тим самим успішне позиціонування у зовнішньому середовищі. По-п'яте, культура управління забезпечує елемент новаторства й новизни в менеджменті, за рахунок якої відбувається активний вплив на об'єкти управління.

Отже, у нашому розумінні, управлінська культура керівника соціокультурної установи є різновидом професійної культури, що складається з політичної, правової, адміністративної, менеджерської, організаційної, соціально-психологічної, інформаційної, комунікативної та економічної культур і є інтегральним утворенням щодо системи знань і вмінь, особистісних якостей, мотивів і цінностей, які реалізуються під час управління.

Зміст управлінської культури соціокультурної установи ми вбачаємо в таких основних характеристиках:

1) цілях, цінностях і традиціях управлінської діяльності суб'єктів управління;

2) стилі управлінської діяльності керівника та інших суб'єктів управлінської діяльності в організації;

3) раціональній організації управлінської діяльності всіх суб'єктів управління, дотриманні чіткості, узгодженості, послідовності та службових і морально-етичних норм міжсуб'єктної взаємодії;

4) корпоративній культурі в закладі соціокультурної сфери;

5) методиці проведення зборів і нарад та їх управлінській ефективності;

6) психологічному такті і відповідальності членів колективу соціокультурної організації;

7) автоматизації та інформатизації процесу управління в організації соціокультурної сфери;

8) загальному позитивному соціально-психологічному кліматі в управлінських структурах та соціокультурній організації загалом.

Аналізуючи зміст поняття «управлінська культура», ми дійшли висновку про необхідність наголошення на наявності взаємозв'язку між рівнем управлінської культури керівника і здійсненню цивілізованої конкурентної взаємодії представників сучасних соціокультурних установ.

Список використаних джерел

1. Ершова О. А. Формирование управленческой культуры как компонента профессиональной компетентности будущего менеджера: дисс... канд. пед. наук:13.00.08. Киров, 2005. 180 с.

2. Крупський О. П., Намлієв Є. В. Професійна культура майбутнього менеджера: психолого-педагогічні аспекти й чинники формування. *Теорія і практика професійного становлення особистості в соціокультурному просторі*: монографія. Дніпропетровськ: Акцент ПП, 2014. С. 257–281.
3. Лапшина В. Л. Формування управлінської культури менеджера в умовах становлення ринкових відносин: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. соціолог. наук: 22.00.08. Харків: ХНУ, 1995. 25 с.
4. Лебедик Леся. Розвиток лідерства майбутніх менеджерів у технологіях кооперативного навчання. *Шлях освіти*. 2008. № 3. С. 22–25.
5. Маслов В. І. Наукові основи та функції процесу управління загальноосвітніми навчальними закладами: навч. посіб. Тернопіль: Астон, 2007. С. 134.
6. Нижник Н. Р., Цветков В. В., Леліков Г. І. та ін. Державний службовець в Україні (пошук моделі). Київ: Ін Юре, 1998. 272 с.
7. Попова Г. В. Формування культури управління персоналом у процесі фахової підготовки майбутніх менеджерів: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. ДВНЗ «ДДПУ». Слов'янськ, 2014. 206 с.
8. Яценко О. М., Ковшик В. І. Управлінська культура менеджерів як основа конкурентоздатності організацій в умовах глобалізації. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: «Економічні науки». 2017. № 8 (8). С. 42–49.

Ярослава Топорівська

кандидат педагогічних наук, доцент

доцент кафедри музикознавства

та методики музичного мистецтва

Тернопільський національний педагогічний

університет імені Володимира Гнатюка

м. Тернопіль

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті розглянуто особливості професійної підготовки майбутніх менеджерів соціокультурної діяльності. Висвітлено окремі аспекти інноваційних технологій розвитку особистісно-професійної компетентності майбутніх фахівців сфери соціокультурної діяльності. На основі аналізу психолого-педагогічної літератури з'ясовано перспективи реалізації інформаційних технологій у навчальному процесі закладів вищої освіти, окреслено можливості їх використання у навчальній діяльності майбутніх менеджерів соціокультурної діяльності.